

SMYSLUPLNÉ UČENÍ NUTÍ ŽÁKA PŘEMÝŠLET

FOTO: Archiv Tomáše CHROBÁKA

Tomáš Chrobák učí v malé škole v Bašce nedaleko Frýdku-Místku matematiku a tělocvik. Dostal se do výběru padesáti nejlepších pedagogů ve světové soutěži Global Teacher Prize. Podle jeho názoru dobrý učitel rozvíjí u žáků tvořivost, sebevědomí a touhu učit se novým věcem.

? Soutěž oceňuje mimořádné učitele, kteří se zasadili o rozvoj své profese. Kudy vedla vaše cesta mezi padesátku nejlepších?

Porota podle mě ocenila především styl mé výuky. Matematiku neberu jako cíl, ale spíše jako svůj nástroj pro rozvoj žáka. Ve výuce velkou část hodin pracujeme ve skupinách, diskutujeme a vyhodnocujeme naši práci. Je to takové společné bádání, které si hodně vedou samotní žáci. Kromě mé výuky je nejspíše také zaujalo, že vytvářím materiály pro Hejného metodu, ale i že ve Frýdku-Místku pořádám projekt Sobotní škola hrou.

? Jak soutěž prakticky probíhala?

Vyplnil jsem deset okruhů, kde jsem popsal své působení. Pak mi došly další otázky, pak skype s porotou. Následně mi napsali, že jsem z těch 12 tisíc výborných učitelů dostal jejich důvěru. Udělalo mi to velkou radost.

? Jak rozvíjíte a dál budete rozvíjet svoji profesi?

Hlavním zdrojem učení jsou moji žáci. Jde jen o to s nimi mluvit a pozorovat, jak reagují. Od září jsem požádal, zda můžu jít učit matematiku do první třídy. To bude velká a krásná výzva. V posledním roce vytvářím s prof. Hejným mnoho materiálů. Společně přemýš-

lení a tvorba je pro mě mimořádným přínosem. Hodně toho tvořím i s Monikou Olšákovou, která není matematik, ale skutečný pedagogický odborník, takže vznikají další krásné projekty, například inspiromat – sdílený prostor pro materiály, které jsou konstruktivisticky zaměřené a použitelné při výuce na dálku. U všeho toho se velmi učím.

? Co hlavně ve výuce a ve vzdělávání preferujete?

Smysluplnost. Dítě musí vědět, proč se zrovna toto učí. Ak-

tivitu, zapojení žáků. Aktivita i práce má být z učitelů přenesena na žáky. Já pouze přináším úlohy a pak moderuji či usměrňuji práci třídy. Mluvím co možná nejméně.

? Víte, co na vás oceňují vaši žáci?

Myslím, že moje nadšení pro spolupráci s nimi. Silně věřím, že dítě chce pracovat a není třeba ho nutit známkami, pochvalami či tresty. Já musím jen zajistit bezpečnou a tvůrčí atmosféru ve třídě a přinést smysluplné úlohy. Myslím, že tohle dokážu.

Ve výuce velkou část hodin pracujeme ve skupinách, diskutujeme a vyhodnocujeme naši práci. Je to takové společné bádání, které si hodně vedou samotní žáci.

? A kolegové učitelé?

Někteří mají více, jiní méně podobný styl výuky. Jde o to, nastavit si to tak, že se neporovnáváme. Nakonec je to pro žáky snad lepší, když mají učitele s různými styly učení. Jedno bychom ale měli mít společné. Musíme mít rádi naše žáky i samotné učení.

? Kde je podle vás klíč k racionálnímu vzdělávání?

Úplně nevím, co si představit pod racionálním vzděláváním. Pokud se myslí

smysluplné, tak jsem to popísal trochu výše. Jsou to smysluplné úlohy, které žáka nutí přemýšlet, nejen „nasazovat“ vzorečky či poučky. Dále tyto úlohy musí být gradované, to znamená, že mají několik stupňů obtížnosti, ať i nejslabší žák má šanci vyřešit alespoň pár úloh a také nejzdatnější má výzvu hodnou svých kvalit. Zásadní je prostředí ve třídě, kde se žáci, ale i učitel nebojí chybovat, nebojí se otevřeně říct svůj názor.

? V současné době výuky na dálku se parametry vzdělávání mění. Jak to vnímáte? Mají pozitivní smysl pro budoucnost?

Každá situace, která nás potká, má své plusy i minusy. Plusy jsou určitě výrazný posun v digitalizaci, u některých žáků snad i zvýšená míra samostudia. Já mám však nyní velké obavy z přetěžování žáků i rodin, také z množství času, které dítě stráví u monitoru, a to nejen při výuce, z absence pohybu. Pokud nemáte opravdu aktivní rodiče, kteří vás vezmou na hory, tak je dítě často v pasti. Nejvíce obav mám z nedostatku sociálních kontaktů mezi vrstevníky. Online kontakt je zcela plochý a nedostatečný. Myslím, že to pro děti musí být velmi frustrující. Třeba si to ale ani neuvědomují.

? Jak vy osobně v současnosti učíte?

Vždy v pondělí dám třídě výzvy, na kterých můžou pracovat. Vše je dobrovolné, neznámkuji. Ve středu máme na MS Teams konzultace k úlohám. V neděli je pak probíráme. Nejsem s tím spokojen, ale je to tím, že to porovnávám se standardní výukou ve škole. Stále hledám nové možnosti. Třeba za měsíc to budu mít úplně jinak. Hodně využívám zmíněný inspiromat na H-edu, jsou tam zajímavé a hlavně ihned použitelné věci.

Taňa PIKARTOVÁ